

vű szótárkínálatot, hogy az igényeknek megfelelő szótár kerüljön a kiadóba. Természetesen az új szótártól elvárja mind a szakmai, mind pedig a felhasználói réteg, hogy a modern lexicográfia által megkövetelt kívánalmaknak megfeleljen.

Az új tanulószótár kétirányú keresést tesz lehetővé, azaz kiszolgálja mind a magyar anyanyelvű felhasználót, mind a frankofon felhasználót. Ez a kiegészítő információkkal érhető el (pl. körülírás, definíció, megjegyzések a stílusrepre vonatkozóan, jelentésszűkítések, példák), amelyek ugyan megnövelik a szótárcikk (és egyben a szótár) terjedelmét, ugyanakkor olyan információkat hordoznak, amelyek elengedhetetlenek a nyelvtanuló számára. Egyes esetekben ezen információk hiánya lehetetlenné teszi a jelenség megértését.

Milyen újdonságokkal szolgál ez a szótár?

1) Célzottan a nyelvtanulók számára készült: érettségire és nyelvvizsgára készülőknek szánja a szerző, a szókincs kiválasztása e célok megvalósítása érdekében történt. A mindennapi élet szókincsétől az egyes tudományterületekig (pl. történelem, földrajz, kémia, fizika, irodalom), a sporttól a művészetekig, beleértve a frankofon területek eltérő szokásait is. 2) Két szótár található egy kötetben, könnyen kezelhető formátumban. A több mint 25 ezer címszó (mindkét irányban) biztosítja a sok szerkeázó téma területeinek megfelelő mélységű szókinckészletét. 3) A színek nagy segítséget adnak a tájékozódásban a lapszélben is és a szócikkek belsejében is. 4) A kiegészítő információk segítenek a vizuális kultúrához szokott felhasználó tájékoztatásában: az információs ablakok a nyelvtani jártasságot növelik (kijelzés, helyesírás, igeragozás, kérdő szórend, vonatkozó névmások), a tematikus rajzok egy adott témakör szókincsének áttekintését adják (magyar–francia: *a számítógép, Franciaország*, francia–magyar: *a test, az autó, a fürdőszobában*). A kék mezőben található civilizációs ismeretek elengedhetetlenek a nyelvtanuló számára a szövegek megértésében, ld. *départements, bar, minitel, La Mar-*

seillaise, vagy a *francia iskolatípusok és osztályzatok* útvesztői. 5) Szótárban ritkán találunk tartalomjegyzéket. Ebben a szótárban van, és kétnyelvűségével mindkét célközönség tájékozódását megkönnyíti. 6) A szótár és a szócikkek egyszerűsített szerkezete, a sok példa, a kiemelések mind azt a célt szolgálják, hogy a szótárkezelésben járatlanabb felhasználók is sikerrel tájékozódjanak a szótárban. 7) A szótár elején található igeragozási útmutató megkönnyíti a magyar felhasználó számára bonyolult francia igeragozási rendszer megértését és kezelését.

Végezetül minden érdekeltnek csak ajánlani tudom ezt a tetszetős kivitelben készült, könnyen kezelhető, praktikus tanulószótárt.

Oszetzky Éva

Lázár Györgyné és

Pantóné Naszályi Dóra

Német feladatsorok

Nemzeti Tankönyvkiadó: Budapest, 2004

Középszint 160 p., Emelt szint 152 p.

Az ismertetésre kerülő két könyv a Nemzeti Tankönyvkiadó „Készüljünk az új érettségire” című sorozatában jelent meg a tanárok munkáját és a diákok felkészülését segítő a középiskolákban idén bevezetett új típusú, kétszintű érettségire. A gyakorlókönyvek egyúttal mintegy mintákat is adnak ahhoz, milyenek az „éles” érettségi feladatsorok.

Az első kötet nyolc teljes, középszintű, szóbeli és írásbeli érettségi feladatsort tartalmaz, a második kötetben hat teljes, emelt szintű feladatsort találunk. A feladatsorok összeállításánál a szerzők az Oktatási Minisztérium új, részletes érettségi követelményrendszerét, az OM honlapján megjelent érettségi minta-feladatsorokat és a próbaérettségire készített feladatokat tekintették irányadónak. A kötetek előszava szerint a két könyv elsősorban a gyakorlást, a felkészülést szolgálja. Így a feladatok között szere-

pel csaknem minden, a követelményrendszerben felsorolt feladat-típus és szövegfajta.

Nagy erénye mindkét kötetnek, hogy a feladatokat a szerzők saját tanítványaik körében kipróbálták, és tapasztalataik alapján egyes feladatokat átdolgoztak. Fontosnak tartom, hogy az egyik szerző, Lázár Györgyné, szakközépiskolában is tanít. A szakközépiskolákban az idegen nyelvi érettségi – a világbanki program szerint tanuló szakközépiskolások kivételével – hosszú ideig csak választható érettségi tárgy volt. Mindössze két éve kötelező érettségi tárgy az idegen nyelv minden középiskolában. A feladatok vidéki és fővárosi, szakközépiskolai és gimnáziumi kipróbálása, a tanulások levonása és a megfelelő átdolgozás garancia arra, hogy a két kötetet minden német nyelvből érettségire készülő középiskolás – és érettségire felkészítő kolléga – haszonnal forgathatja.

További erénye a kötetnek, hogy mindenhol megadja a megoldásokat. Ez nem egyszerűen azt jelenti, hogy a helyes megoldás betűjelét közli, hanem sokkal többet: A szóbeli feladatok esetében például a tanári felkészítő munkát kiegészítő kérdések megadásával segíti, sőt, az egyes szóbeli témákhoz lexikai segítséget nyújt – kifejezéseket, ma már gyakran használt, de a régebbi tankönyvekben és szótárakban még nem szereplő, az órákon általában nem tanult szavakat is megad, pl. *Online-Shopping, Mehrwegverpackung, herunterladen, E-Learning* stb. Az új szavak legtöbbször angol átvétel, de ha a németek ilyen mértékben integrálják nyelvükbe az angol szavakat, nekünk fel kell erre készítenünk diákjainkat. A szóbeli feladatok alkérdései megfelelnek a hivatalos vizsgaleírásnak, a megoldásokban szereplő kiegészítő kérdések pedig elsősorban a felkészülés folyamatát, a gyakorlást segítik.

Az írásbeli kifejezőkészséget vizsgáló feladatsorok egy-egy feladatsoron belül két választható témája mindig távol áll egymástól, ez megkönnyíti a választást, az egyiket valószínűleg mindenki szívesen kidolgozza majd.

A középszintű érettségi kötetben mind a felkészítést, mind a felkészülést segíti, hogy az írásbeli kifejezőkészséget mérő levelekhez mintajavításokat is közölnek. A mintajavítások jelölései és az értékelés szempontjai, valamint az adható pontszámok megegyeznek a hivatalos érettségi dokumentumokban szereplő jelölésekkel, szempontokkal és pontszámokkal, így a mintajavítások tanulmányozása óriási segítséget jelent a tanároknak a felkészítési és a diákokat saját teljesítményük objektív értékelésére.

További előnye a köteteknek, hogy a hallásértékelési feladatok teljes anyaga szerepel a kötet végén lévő CD-n. A felvétel jó minőségű, megfelelő tempójú. Az alacsony óraszám miatt sok diáknak alig van alkalma autentikus német beszédet, szöveget hallgatni, így a CD többszöri meghallgatása az otthoni felkészülés során is ajánlott.

A szóbeli és az írásbeli témakörök mindkét kötet esetében lefedik az előírt érettségi témaköröket, így a megfelelő szintű kötet feldolgozása a témakörök átismétlését is jelenti. A feldolgozásra választott szövegek érdekesek. Emelt szinten a középiskolai tájékozottsággal rendelkező átlag-újságolvasó és tévéző fiatalok minden közérdeklődésre számot tartó témát megtalálhatnak az autentikus szövegek között: számítógép-vírusok, robotok, valóság-show, E-mail, lakásproblémák stb. Még a diákok körében nem kedvelt környezetvédelmi, időjárási vagy betegség témakört is sikerült emészthetővé tenni!

A fogalmazások és levelek megírását kivéve az új érettségiben nem használható szótár. Ez remélhetőleg arra ösztönzi a gyakorlókönyveket forgató diákokat, hogy az autentikus szövegek, interjúk, újságcikkek megértéséhez a felkészülés során sokat használják a szótárt és így a közép-, illetve emelt szintű érettségi időpontjáig a megkövetelt, a sikeres vizsgához szükséges szókinccset elsajátítsák.

Végül az emelt szintű szóbeli vizsga tételéhez kiválasztott képekről szeretnék szólni.

Majdnem minden tételben két kép-pár között választhat a vizsgázó. A címen és a

képeken kívül más segédanyag, szöveg nincs a tétellapon, a képek alapján kell kb. nyolc perc alatt véleményt mondania a képeken bemutatott témáról. Ha segítségre van szüksége, néhány, csak a vizsgáztató tétellapján található kérdéssel segíthetik a téma önálló kifejtésében. Ezért nagyon fontos, hogy a képek véleményformálásra, a képeken ábrázolt témában állásfoglalásra ösztönözzenek. A jó kép-párok tehát általában két, egymástól eltérő nézőpontot képviselnek. A kötetben szereplő kép-párok nagyobbik része ilyen, igen jól sikerültek a telefonnal, az étkezéssel, családdal foglalkozó kép-párok. Viszont meglehetősen egysíkú, állásfoglalásra kevésbé ösztönző szerintem a falusi nyaralást, a közlekedést és a fiatalok divatját bemutató képsor illetve kép. Kicsit nehéznek találok a 4. tételsor *Modeberufe* és az 5. tételsor *Schule in Ungarn und in Deutschland* című szóbeli tételét, mert az egyik esetben diagram, a másik esetben eléggé bonyolult összehasonlítható táblázatok mutatják be a témát. Bár sem a minta-feladatsorban, sem a próbaérettségin nem voltak ilyen segédanyagok, a vizsgaleírás szerint szerepelhetnek az emelt szintű szóbelin, ennél fogva jelenlétük a gyakorlókönyvben mégis indokolt.

Nem a szerzők tehetnek arról, hogy a képek fekete-fehérek. Esetleg egy későbbi kiadásban érdemes lenne megfontolni színes képek kiválasztását. Ez nemcsak szebb, a tételkifejtést is megkönnyíti, mert a képek részleteit egyértelműbbé és jobban felismerhetővé teszi.

Összefoglalva: Mindkét kötet hézagpótló és igen jól sikerült. Jelentősen megkönnyíti mind a tanárok, mind a tanulók munkáját, segítségükkel bizonyosan eredményesebbé válik majd a felkészülés az új, kétszintű érettségire.

Bedő Éva

Géro Györgyi Új nyelvi nagyhatalom születőben

**Spanyol nyelvészeti és
szociolingvisztikai írások**

Tinta Könyvkiadó: Budapest, 2004.
99 p.

A Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához XXX. kötete örömteli meglepetéssel szolgálhat a magyarországi hispaniszták számára, minthogy a spanyol nyelvvel, irodalommal és kultúrával foglalkozó tanulmányokkal, sajnálatos módon, csak elvétve találkozhatunk a hazai kiadványokban. De nemcsak a szűkebb értelemben vett „szakma” számára jelenthet újdonságot Géro Györgyi tanulmánykötete, hanem a spanyol nyelv iránt egyre nagyobb érdeklődést mutató „nagyközönség” is olyan ismeretek birtokába juthat általa, mely ismeretek elsősorban a nyelvet tanulók számára lehetnek igen hasznosak és tanulságosak.

A változatos témákat felölelő kötet a szerző sokirányú érdeklődésének tanúbizonysága, ahogy arról az „Utószó”-ban maga is nyilatkozik: „...a szerző személye az, ami egységbe foglalja e témákat: ...a spanyol nyelv és a hispán kultúra, a kulturális antropológia, valamint a nyelvoktatás, nyelvpolitika iránti kitartó érdeklődésének megnyilatkozásai, melyekben átadásra érdemesnek ítélt élményeit, gondolatait és tapasztalatait gyűjtötte csokorba.” A kiadvány célja, hogy népszerűsítsen egy Magyarországon háttérbe szorult szakterületet, a hispanisztikát, érzékeltetve azt az ellentmondásos helyzetet, ami a spanyol nyelv világban betöltött jelentős szerepe és hazai elterjedtsége között húzódik.

A kötet első, legterjedelmesebb fejezete az „Új nyelvi nagyhatalom születőben?” címet viseli, és az ezredforduló spanyol nyelvpolitikájával foglalkozik. A tanulmány bevezető részében a szerző az érintett szakterület alapfogalmairól nyújt áttekintést, a nyelv és a hatalom viszonyáról, a világnyelv, nemzet-